1. Η μισθωτή εργασία και τα όρια της. Η πρόκληση

της Κοινωνικής Οικονομίας

«Στη μετάβαση από την 3η στην 4η βιομηχανική επανάσταση, η εργασία βιώνει μια βαθιά αναδιάρθρωση με χαρακτηριστικό στοιχείο τη μείωση της μισθωτής εργασίας.. Η εργασία ανακαλύπτεται εκ νέου σε πολλούς νέους τομείς. Ως αποτέλεσμα, πολλοί θα αναγκαστούν να γίνουν αυτοαπασχολούμενοι, πέρα από την αμειβόμενη εργασία. Βρισκόμαστε σε ιστορικό σημείο καμπής καθώς λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων και των λεγόμενων νέων τεχνολογικών ευκαιριών περιορίζεται η δημιουργία θέσεων εργασίας από εργοδότες οι οποίοι δραστηριοποιούνται κυρίως στη αγορά και το κράτος. Και αυτό φυσικά έρχεται σε αντίθεση με την καθιερωμένη αντίληψη ότι κάθε τεχνολογική πρόοδος αναπτύσσει απεριόριστα τη προσφορά και τη ζήτηση για τους εργαζόμενους.

Το γεγονός ότι, η βιομηχανική επανάσταση αναπτύχθηκε σε πρωτοφανή στο επίπεδο μισθωτής εργασίας δεν σημαίνει ότι με την περαιτέρω αυτοματοποίηση, τη ρομποτική και την επιστήμη των υπολογιστών θα έχουμε την ίδια τάση. Ακριβώς το αντίθετο συμβαίνει με τη νέα τεχνολογική επανάσταση και αναμένεται πλήρης ανατροπή. Μια άλλη διάσταση είναι η αμφισημία του συστήματος που ζούμε από τη μία πλευρά, ο μεγάλος ανταγωνισμός στην αναζήτηση του κέρδους μειώνει το ποσοστό κέρδους, ενώ από την άλλη η τεχνολογική καινοτομία και η αυτοματοποίηση καθώς και η πνευματική ιδιοκτησία, εξασφαλίζουν υψηλή κερδοφορία για το Κεφάλαιο που αγοράζει, επενδύει σε καινοτομίες και κατέχει δικαιώματα ιδιοκτησίας. Δημιουργούνται έτσι νέοι προνομιούχοι τομείς κερδοφορία με λιγότερους εργαζομένους και καταστρέφονται τομείς έντασης εργασίας οι οποίοι δεν μπορούν να λειτουργήσουν μέσα στο κερδοσκοπικό πλαίσιο χωρίς κρατικές επιδοτήσεις.. Σ΄αυτές τις νέες συνθήκες που καταστρέφεται ένα κομμάτι των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, είναι εφικτό, να γίνουν «επιχειρηματίες, ενωμένοι καταναλωτές, μέλη μιας ολόκληρης κοινότητας με βάση το συνεταιριστικό μοντέλο επιχειρηματικότητας. Οι επιχειρήσεις μπορούν να γίνουν πολιτιστικά ιδρύματα και ανθρωπιστικές φιλανθρωπικές οργανώσεις. Αυτές δύναται να ενεργοποιήσουν ανενεργούς πόρους, κτίρια, εγκαταλελειμμένες εγκαταστάσεις, γη, κοινόχρηστους χώρους, δάση κ.λπ. Μπορούν να οργανώσουν ανενεργούς ανθρώπινους πόρους προσφέροντας κοινωνικές υπηρεσίες στον τομέα της διατροφής, της υγείας και των κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν να απασχολούν ανειδίκευτα άτομα για βοήθεια στο σπίτι. Σε αυτό το επίπεδο αναζήτησης εύρεσης εργασίας, μπορεί να αναπτυχθεί ένα νέο είδος οικοτεχνίας και βιοτεχνίας. «Σ.
2.
3,Αυτό το γεγονός έρχεται σε αντίθεση με τις δυνάμεις της 3ης από την 4η βιομηχανική επανάσταση στον τομέα του κεφαλαίου και της εργασίας. Μια εσωτερική διένεξη που

αλλάζει τα δεδομένα. Καθ 'όλη τη διάρκεια της περιόδου που χαρακτηρίστηκε από τη βιομηχανική εποχή είχαμε μια γρήγορη αύξηση της απασχόλησης με τη μορφή μισθωτής εργασίας. Αυτό συνέβη με την εκβιομηχάνιση της παραγωγής όταν οι εργοδότες με κεφαλαιουχικά κέρδη ιδρύουν επιχειρήσεις προσλαμβάνοντας μεγάλο αριθμό εργαζομένων και εργαζομένων. Η απασχόληση ήταν προϋπόθεση για τα κέρδη των επιχειρήσεων και τα κέρδη προϋπόθεση για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας από τους εργοδότες. Όταν τα κέρδη δεν προέρχονται πλέον από αυτήν τη σχέση, αλλά για μεγάλο μέρος του κεφαλαίου προέρχονται κυρίως από αυτοματοποιημένες βιομηχανίες, χρηματοπιστωτικές αγορές και τράπεζες, με λίγους υπαλλήλους και περιορισμένη γραφειοκρατία, τότε εργοδότες σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που δημιουργούν αντικειμενικά ένα σημαντικό μέρος οι θέσεις εργασίας χάνουν το κίνητρο να κάνουν επιχειρήσεις. Τα στοιχεία που έχουμε για την Ελλάδα την τελευταία δεκαετία είναι ότι το 1/3 των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων έκλεισαν ως μη βιώσιμα και δεν θα αντικατασταθούν από την αγορά στο άμεσο μέλλον.
4. Με αυτές τις συνθήκες Το κράτος επίσης είναι επόμενο να έχει μειωμένη φορολογική βάση και περιορισμένα έσοδα όχι μόνο δεν μπορεί να επεκτείνει τις προσλήψεις, αλλά, δεν μπορεί καν να τα διατηρήσει στο ίδιο επίπεδο, καθώς διαχειρίζεται απαραίτητα λιγότερους πόρους και πρέπει να καλύψει περισσότερες ανάγκες στην κοινωνική πολιτική και τα κοινωνικά οφέλη. Επομένως, το ερώτημα που προκύπτει είναι ποιος τομέας της οικονομίας θα καλύψει αυτό το κενό στην αλυσίδα προσφοράς και ζήτησης νέων θέσεων εργασίας και πώς; Πώς να δημιουργήσετε εισόδημα για όσους αποκλείονται από την αγορά και το κράτος. Η απάντηση στις πιο προηγμένες οικονομίες της Δύσης υπάρχει και έχει δοθεί εκ των πραγμάτων. Είναι ο τρίτος μη κερδοσκοπικός τομέας. Η οικονομία της κοινωνικής αλληλεγγύης. Οι Καταναλωτικοί και παραγωγικοί συνεταιρισμοί. Ο αναδυόμενος τομέας που στην Ευρώπη, την Αμερική και την Κίνα καταλαμβάνει σήμερα περίπου το 10% της οικονομικής δραστηριότητας. Θα έλεγε κανείς ότι οι συνεταιρισμοί δεν είναι κάτι καινούργιο και ότι είναι μια ιστορία δύο αιώνων, υπήρχαν καθ 'όλη τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης, ωστόσο, έπαιξαν μικρό ρόλο στην ανάπτυξη. Πράγματι, μεγάλωσαν στη σκιά μεγάλων εταιρειών που είχαν μεγαλύτερες δυνατότητες και δυνατότητες άντλησης κεφαλαίων, δηλαδή ευελιξία των επιχειρήσεων για να αντέχουν στον ανταγωνισμό. Αλλά τώρα το κέρδος σε πολλές συμβατικές εταιρείες ακυρώνεται και ορισμένες από αυτές αναγκάζονται να κλείσουν ή να δημιουργήσουν συστάδες (συνεργασίες) για να επιβιώσουν. Έτσι, από ανάγκη, οι συνεταιρισμοί επιστρέφουν στα νέα, καθώς μπορούν να λειτουργούν σε οικονομίες κλίμακας, με ελάχιστο ή καθόλου κέρδος, αλλά προσφέρουν ως κίνητρο, εισόδημα και μειωμένες τιμές στα μέλη και τους καταναλωτές του.
5. Η αξιοσημείωτη διαφορά ειδικά με τους καταναλωτικούς και ενεργειακούς συνεταιρισμούς είναι ότι τα μέλη είναι οι ίδιοι επενδυτές και καταναλωτές, καταργώντας έτσι τη διαμεσολάβηση. Η κατάργηση της διαμεσολάβησης είναι επίσης το ισχυρό πλεονέκτημα των κοινωνικών συνεταιρισμών. Κάνει τις κοινωνικές επιχειρήσεις πιο βιώσιμες όταν οι μικρές και μεσαίες ιδιωτικές εταιρείες δεν μπορούν να είναι, για λόγους ανταγωνισμού. Παράδειγμα στον τομέα της τροφοδοσίας, της οικιακής βοήθειας, των επιστατών, των κηπουρών, των μεταφορέων, των ντελιβερεις των τεχνικών υπολογιστών. Έτσι οι ενεργειακοί συνεταιρισμοί, η στέγαση και ο καταναλωτής σήμερα προσφέρουν ισχυρά κίνητρα για αυτοδιαχειριζόμενη επιχειρηματικότητα και πρόσθετες θέσεις εργασίας.
6. Σ΄αυτές τις συνθήκες είναι εφικτό να γίνουν «επιχειρηματίες, ενωμένοι καταναλωτές, μέλη μιας ολόκληρης κοινότητας. Οι επιχειρήσεις μπορούν να γίνουν πολιτιστικά ιδρύματα

και ανθρωπιστικές φιλανθρωπικές οργανώσεις. Αυτές δύνται να ενεργοποιήσουν ανενεργούς πόρους, κτίρια, εγκαταλελειμμένες εγκαταστάσεις, γη, κοινόχρηστους χώρους, δάση κ.λπ. Μπορούν να οργανώσουν ανενεργούς ανθρώπινους πόρους προσφέροντας κοινωνικές υπηρεσίες στον τομέα της διατροφής, της υγείας και των κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορούν να απασχολούν ανειδίκευτα άτομα για βοήθεια στο σπίτι.
6. Όλα αυτά τα παραδοσιακά αλλά και απαραίτητα καθήκοντα και εργασίες της καθημερινής ζωής, λόγω του γεγονότος ότι δεν έχουν τα κίνητρα και την αυτοματοποίηση του κέρδους, χρειάζονται θεσμική οργάνωση. Κοινωνική και πολιτική υποστήριξη για να ευδοκιμήσουν. Γι 'αυτό όταν μιλάμε για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και την ενίσχυση της απασχόλησης μέσω αυτής, η προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ενός «οικοσυστήματος» για την κοινωνική οικονομία, το οποίο θεωρείται ως θεσμικό ευνοϊκό περιβάλλον για να αναπτυχθεί. Δεν απαιτείται μόνο η κατάλληλη νομοθεσία για τις κοινωνικές επιχειρήσεις, αλλά κυρίως οι πόροι, η πολιτική, τα οργανωτικά πρότυπα και η οργανωτική συνεργατική κουλτούρα που αποτελούν το θεσμικό περιβάλλον. Συμμετοχή ολόκληρης της κοινότητας σε αυτό το περιβάλλον με την ικανότητα του παραγωγού και του καταναλωτή ταυτόχρονα χωρίς τη διαμεσολάβηση του εμπορίου. Αξιοποίηση του κοινωνικού κεφαλαίου των δικτύων και του εθελοντισμού. Αξιοποίηση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς και των κοινών περιοχών. Διεκδίκηση από το πολιτικό σύστημα των πόρων που είναι κατάλληλοι για τον τρίτο τομέα της οικονομίας. Φυσικά, είναι ευθύνη της ίδιας της κοινωνίας και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών να αναδείξουν το πνεύμα συνεργασίας που δημιουργεί θέσεις εργασίας συνεργαζόμενοι για τη δημιουργία συμπλεγμάτων και συνεργασιών ώστε να είναι σε θέση να κινητοποιήσουν επαρκείς πόρους και να παράγουν περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες για τις πιο αδύναμες κοινωνικές ομάδες.
7. Για νόσους συμμερίζονται την προοπτική της κοινωνικής οικονομίας στόχος είναι να προστατευθούν αυτές οι κοινωνικές ομάδες και ειδικά οι νέοι από τον αποκλεισμό της οικονομικής απασχόλησης αλλά και από τον κοινωνικό αποκλεισμό. Το πρόβλημα για την κοινωνική οικονομία δεν είναι να εκπαιδεύσει τους νέους άνεργους σε νέους τομείς για να βρουν δουλειά εκεί που υπάρχει υπερπροσφορά για λίγες θέσεις στην αγορά εργασίας, αλλά εκεί που χρειάζεται να η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αλλά δεν υπάρχουν τα κατάλληλα κίνητρα. Εκεί που υπάρχει πραγματική ανάγκη όπως στη για διατροφή. υγεία, πληροφορίες και πολιτισμός. Υπάρχουν πολλά επιτυχημένα παραδείγματα όπως ο αγροτουρισμός, ο οικοτουρισμός, ο αγροτουρισμός με κοινωνική υποστήριξη και η πολιτιστική επιχειρηματικότητα που έχουν ενισχύσει την τοπική αυτάρκεια. Καθώς υπάρχουν κοινότητες Διαδικτύου που έχουν βρει εταιρείες κοινωνικής διαχείρισης λογισμικού. Ωστόσο, τα μεμονωμένα παραδείγματα δεν αποτελούν τη λύση στο γενικό πρόβλημα της ανεργίας των νέων. Χρειαζόμαστε μια ολιστική προσέγγιση για τη δημιουργία θέσεων εργασίας από κοινωνικές επιχειρήσεις που μπορεί να στηρίζεται σε ένα θεσμικό πλαίσιο και πόρους για την ανάπτυξη αυτών των επιχειρήσεων.
8. Η ΕΕ έχει σχετικές πολιτικές και οδηγίες και αυτή η αντίληψη πρέπει να μεταφερθεί επιτακτικά στο Ελληνικό κράτος, στις Περιφέρειες και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στην Ελλάδα, οι Περιφέρειες διαθέτουν κοινοτικούς πόρους για την κοινωνική οικονομία που τους εκτρέπουν σε άλλους τομείς της οικονομίας. Το Υπουργείο Εργασίας επιδοτεί κυρίως έκτακτους υπαλλήλους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Με αυτήν την πολιτική, τα τελευταία 8 χρόνια στερήθηκαν πόροι από τον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, με συνέπεια οι κοινωνικές επιχειρήσεις να είναι οι μόνες που δεν υποστηρίζονται από το κοινοτικό

πλαίσιο. Με αυτόν τον τρόπο, η σύγχρονη κοινωνία δεν έχει την ικανότητα να δημιουργεί εναλλακτικούς τρόπους δημιουργίας θέσεων εργασίας και εισοδήματος για τους νέους. Ωστόσο, σε ένα δημοκρατικό κράτος, αυτό που δεν γίνεται αντιληπτό από πάνω απαιτεί πίεση από τα κάτω να γίνει αποδεκτό από τους ίδιους τους φορείς της κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας.. Ένα πρόγραμμα που στοχεύει στην κινητοποίηση των κοινωνικών επιχειρήσεων ώστε να εργάζονται σε συστάδες, αλλά και περιφερειακά σε ενώσεις μπορεί να βοηθήσει στην ωρίμανση των συνθηκών για περισσότερη απασχόληση στον τρίτο τομέα της οικονομίας.
Σε ότι αφορά την Ελληνική περίπτωση είναι φανερό ότι το πολιτικό σύστημα και τα κόμματα δεν έχουν ενσωματώσει την ανάγκη για τους θεσμούς της κοινωνικής οικονομία και όχι μόνο το κράτος δεν υποστηρίζει μια ανάλογη πολιτική αλλά αντιθέτως υφαρπάζει τους πόρους του ΕΚΤ που προορίζονται για την κοινωνική οικονομία για άλλες δαπάνες του κράτους.